

HELSINGIN
ORTODOKSINEN
SEURAKUNTA

Vuosikertomus 2018

Sisällysluettelo

Monimuotoinen ja -kulttuurinen seurakunta	2
1. Kirkkoherran katsaus vuoteen	3
2. Seurakuntatyö.....	4
2.1 Helsingin toiminta-alue	4
2.2.Itäinen toiminta-alue.....	7
2.3 Läntinen toiminta-alue.....	9
3. Monikulttuurinen seurakuntatyö	11
4. Diakoniatyö.....	14
5. Kasvatustyö	15
6. Tukitoiminnot.....	15
Hallinto.....	15
Kiinteistötoimi.....	15
Hautustoimi.....	16
Kirjasto ja arkisto.....	16
Vapaaehtoistoiminta.....	17
Tiedotus.....	17
Ortodoksiviesti.....	18
7. Henkilöstö.....	18
8. Luottamuselimet.....	18
9. Taloudellinen kehitys.....	19

Monimuotoinen ja -kulttuurinen seurakunta

Helsingin ortodoksinen seurakunta on suurin Suomen ortodoksisista seurakunnista. Kolmannes Suomen ortodokseista kuuluu Helsingin seurakuntaan. Vuoden 2018 lopulla seurakunnan jäsenmäärä oli lähes 20 000.

Helsingin seurakunta kuuluu Suomen ortodoksisen kirkon Helsingin hiippakuntaan. Suomen ortodoksinen kirkko kuuluu autonomisena arkkipiispakuntana Konstantinopolin ekumeenisen patriarkaatin alaisuuteen.

Helsingin ortodoksinen seurakunta on monimuotoinen niin toiminnallisesti, kielellisesti kuin alueellisestikin. Laaja seurakunta ulottuu Hangosta Järvenpähän ja Porvooseen. Seurakunnassa on 14 pyhäkköä eri puolilla Uuttamaata. Seurakunnan pääkirkkona toimii Uspenskin katedraali, joka on myös Suomen ortodoksisen kirkon pääkirkko.

Vanhin seurakunnan kirkoista on Kruununhaassa sijaitseva Pyhän Kolminaisuuden kirkko, jonka vihkimisestä tuli vuonna 2017 kuluneeksi 190 vuotta.

Seurakuntalaiset puhuvat äidinkielenään 46 eri kieltä. Seurakunnan jäsenistä 75 % on suomenkielisiä. Seuraavaksi suurimman kieliryhmän muodostavat venäjänkieliset, joita on noin 16 % kaikista seurakunnan jäsenistä. Ruotsinkielisiä on 3 %. Muiden kielten edustajien määrä on yhteensä noin 5,5 % vaihdellen 0,01 % - 1 %.

Hiippakunnan piispana toimi vuoden 2018 alusta Helsingin ja koko Suomen arkkipiispa Leo, seurakuntaa johtaa kirkkoherra Markku Salminen.

1. Kirkkoherran katsaus vuoteen

Seurakunnan tuloslaskelma vuoden 2018 osoittaa hyvää tulosta. Olennaisinta ei yksistään ole merkittävä ylijäämä, joka isolta osalta muodostuu satunnaisista tuloista, vaan huolellinen taloudenhoito kokonaisuutena. Toimintatuotot ovat kasvaneet edellisvuodesta ja samalla toimintakulut laskeneet.

Henkilöstökulut ovat seurakunnassamme merkittävä kuluerä ja siinä budjettiin verrattuna teimme myös säästöjä, kuten myös palveluiden ostoissa. Yhteensä näissä menoissa seurakunta teki yli 500 000 euron säästöt suhteessa budjettiin.

Satunnaiset tulot koostuvat lähinnä periaatepäätöksen mukaisesta luopumisesta ns. satelliittiasunnoista sekä Johanneksenrannan myynnistä. Samoin vuoden 2018 lopulla saatu testamenttilahjoitus paransi vuositulosta.

Huomioitavaa kuitenkin on, että seurakunnalla on paljon korjausvelkaa kohdistuen eri kiinteistöihin. Lisäksi taloutta rasittaa vielä pitkään Kaunisnimen majoitusrakennuksen rakentamiseen otettu laina.

Esimiestyön kirkastaminen on johtanut parempaan kustannustietoisuuteen esimiesten parissa. Samoin tarkka harkinta vakituisen työvoiman ohella käytettävästä henkilöstöressurssista tuo jo nyt tulosta.

Vuoden 2018 tilinpäätös antaa tietysti myös osviittaa tulo- ja menoarvion laatimiseen. Ajantasainen tieto kuluista sekä tuloista syksyllä budjettia laadittaessa on tärkeää.

Markku Salminen

kirkkoherra

2. Seurakuntatyö

Helsingin seurakunnan suomenkielinen seurakuntatyö jakaantuu kolmeen toiminta-alueeseen, jotka ovat Helsingin toiminta-alue, itäinen toiminta-alue ja läntinen toiminta-alue. Omana toimintamuotonaan on monikulttuurinen työ, jota tehdään kaikilla toiminta-alueilla.

Seurakuntatyöllä tarkoitetaan ensisijaisesti jumalanpalveluksia, seurakuntalaisten hengellistä palvelemista ja kirkon ykseyden toteutumista. Seurakuntatyön keskiössä on johdattaa niin uudet kuin vanhat seurakuntalaiset seurakunnan yhteyteen.

Kaikilla seurakunnan toiminta-alueilla huolehditaan seurakuntalaisten hengellisistä tarpeista toimittamalla kirkon perinteen mukaiset jumalanpalvelukset ja sakramentit. Lisäksi alueilla huolehditaan seurakuntalaisten sielunhoidosta. Kasvatus- ja diakoniatyötä toteutetaan yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatoimen työntekijöiden kanssa. Kaikilla alueilla pyritään myös huolehtimaan maahanmuuttajataustaisten ortodoksien kotoutumisesta seurakuntaan. Seurakuntatyöhön kuuluvat myös lähetystyö ja ekumenia.

Kertomusvuonna Helsingin ortodoksisen seurakunnan kaikilla toiminta-alueilla toimitettiin säännöllisesti jumalanpalveluksia ja niihin osallistui runsaasti seurakuntalaisia. Pääsääntöisesti kirkoissa toimitettiin jumalanpalveluksia lauantai-iltaisain ja sunnuntaisin, sekä arkipäiviin osuvien juhlien aikana. Lisäksi monissa kirkoissa toimitettiin arkipäivinä aamu- ja ehtoopalveluksia, akatistoksia ja rukouspalveluksia.

2.1. Helsingin toiminta-alue

Helsinki muodostaa seurakuntatyön ja pyhäkköjen osalta laajan ja monipuolisen toiminta-alueen. Lähes puolet seurakunnan jäsenistä asuu Helsingissä. Alue onkin toimintansa osalta seurakunnan vilkkain.

Helsingin toiminta-alueen toimintakeskukset ovat Uspenskin katedraali ja katedraalin krypta, profeetta Elian kirkot hautausmaalla sekä Pyhittäjä Aleksanteri Syväriläisen kappeli Myllypurossa. Arkipäivien jumalanpalvelukset on toimitettu pääsääntöisesti Liisankadun Kotikirkossa.

Uspenskin katedraali

Suomen ortodoksisen kirkon pääkirkkona ja arkkipiispan katedraalina Uspenskin katedraali on toteuttanut vastuullisesti perustehtävänsä ortodoksiseen kirkkovooteen ja sen suuriin juhliin perustuvan jumalanpalveluselämän toteuttajana ja katedraalin perinteiden vaalijana. Tämän lisäksi Uspenskin katedraali on aktiivisen ja laajan temppeilyyhteisön oma kotikirkko. Katedraalissa toimitetaan runsaasti kasteita ja avioliittoon vihkimisiä. Uspenskin katedraali on myös suosittu pyhiinvaelluskohde sekä yksi Helsingin suosituimmista matkailunähtävyyksistä.

Arkkipiispa Leo täytti 4.6. 70 vuotta. Juhlaliturgiassa palveli neljä piispaa.

Vuonna 2018 katedraalin toimintaa on värittänyt katedraalin 150-vuotisjuhlavuosi. Katedraalikuoron konsertti 25.3. avasi juhlavuoden, 150 vuotiasta katedraalia muistettiin myös Helsinki-päivänä 12.6. Katedraalin praasniekkaviikolla järjestettiin useampiakin tapahtumia juhlavuoden merkeissä, pääjuhla järjestettiin praasniekkapäivänä 15.8.

Uspenskin katedraalin praasniekan ristisaatto.

Uspenskin Katedraalikuoro vastaa jumalanpalvelusten kirkkomusiikista. Lisäksi vuoden aikana kuoro konsertoi niin keväisin paaston aikana kuin joulun edellä. Keväällä 2018 kuoro levytti Mikko Sodoroffin säveltämän rukouspalvelukset Jumalansynnyttäjän Kozeltshanin ikonille sekä Akatistoksen jumalansynnyttäjälle.

Katedraalin vuokraaminen konserttikäyttöön erityisesti joulusesongin aikana on jatkunut edellisten vuosien tapaan.

Hautausmaan kirkot

Seurakuntatyön toimitiloina hautausmaalla ovat profeetta Elian kirkko sekä profeetta Elian kappeli.

Profeetta Elian kirkon säännöllisten jumalanpalvelusten tarkoitus on tarjota seurakuntalaisille mahdollisuus viikoittaisen rytmin mukaiseen vainajien muisteluun sekä osallistua Herran pyhään Ehtoolliseen. Hautausmaan kirkon jumalanpalveluksia on pääasiassa toimitettu vapaaehtoisvoimin. Lisäksi seurakunnan päätoimiset papit ja kanttorit ovat vuorollaan toimittaneet niin palveluksia kuin hautauksia kirkossa. Hautausmaalla sijaitsee myös profeetta Elian kappeli.

Profeetta Elian kirkon jumalanpalveluselämä ajoittuu toimintavuosittain syksyyn ja kevääseen. Viikoittaiset jumalanpalvelukset ovat perjantai-illan panihida ja lauantain liturgia. Lisäksi paaston, Suuren viikon ja pääsiäisen aikaan toimitetaan myös muita palveluksia. Myös kirkkovuoden suuret juhlat on pyhitetty huomioimaan jumalanpalvelussuunnittelussa. Kesän aikana säännölliset palvelukset ovat tauolla. Kesän huipentuma on kirkon praasniekkajuhla heinäkuun 20. päivänä. Tällöin on myös kirkkokansalle tarjottu praasniekka-ateria kirkon pihalla. Vuoden 2018 temppelijuhla oli samalla myös kirkon 60-vuotisjuhla.

Hautausmaan 60-vuotias kirkko juhlapuvussaan.

Hautauksia kirkossa toimitetaan useita viikoittain. Valtaosa seurakunnan jäsenten hautaan siunaamisista pidetäänkin profeetta Elian kirkossa hautausmaalla.

Itä-Helsinki, Myllypuron toimintakeskus

Toimintakeskuksen tilat sijaitsevat Myllypuron Liikuntamyyllyn tiloissa. Myllypuron toimintakeskuksen ensisijaisena tehtävänä on palvella itäisen Helsingin ortodoksisen väestön hengellisiä tarpeita säännöllisen jumalanpalveluselämän, sakramenttien ja toimitusten sekä muun kirkollisen toiminnan muodossa.

Metroaseman läheisyys tekee toimintakeskukseen matkustamisen helpoksi myös julkisen liikenteen avulla. Esteettömät tilat mahdollistavat paitsi jumalanpalvelusten toimittamisen niin myös monimuotoisen kerhotoiminnan. Toimitiloja ovat hyödyntäneet myös useammat erilaiset orientaaliortodoksien ryhmittymät.

Myllypuron toimintakeskukseen muodostuneessa yhteisössä vapaaehtoistoiminta on erityisen aktiivista, ja avainasemassa tässä ovat olleet Itä-Helsingin Ortodoksit ry:n toimijat. Lisäksi yhteisön omat vapaaehtoiset ovat auttaneet kappelin kunnossapitoon ja kaunistamiseen liittyvissä pienempimuotoisissa remontointiaskareissa, samoin kuin myös erilaisissa muissa vapaaehtoistyöntekijöitä edellyttävissä toimintamuodoissa.

Jumalanpalveluselämään kiinteästi liittyvänä toimijana on kappelin kanttorin ylläpitämä kirkkokuoro, joka on pitänyt viikoittaisia harjoituksia toimintakeskuksen tiloissa. Kanttori ohjasi kappelilla myös karjalankielistä kirkkolaululauluryhmää, joka lauloi liturgian Ruotsin suomalaisen ortodoksisen seurakunnan 60-vuotisjuhlassa 2.11. sekä kirkkolaulun alkeiskurssia kulttuurikeskus Sofiassa.

Syyskuusta lähtien on arkipäiville osuvien juhlapäivien liturgiat toimitettu klo 10 sijaan jo klo 8 alkaen, mikä on osoittautunut suotuisaksi näihin jumalanpalveluksiin osallistuvien lukumäärää silmällä pidettäessä.

Yhtenä kirkkovuoden kohokohdista on kappelin vuosittainen praasniekka 30.8., jota vietettiin vigilian, vedenpyhityksen ja liturgian sekä ruokatarjoilun merkeissä.

2.2. Itäinen toiminta-alue

Vantaan sekä Itä- ja Keski-Uudenmaan toimintakeskukset muodostavat yhden toiminta-alueen. Alue kattaa seurakunnan itäisen osan eli Järvenpään, Porvoon ja Klaukkalan sekä Vantaan. Toimintakeskukset tekevät yhteistyötä seurakunnan kasvatus- ja diakoniatointien kanssa. Yhtenäinen toiminta-alue helpottaa laajan alueen jumalanpalvelusten koordinointia ja mahdollistaa säännöllisen jumalanpalveluselämän ylläpitämisen myös kesällä.

Vantaan toimintakeskus

Vantaan kirkko toimii Vantaan kaupungin ortodoksien kotikirkkona, jossa jumalanpalvelusten lisäksi on tarjolla opetusta ja yhteisöllisyyttä. Pappi ja kanttori palvelevat alueen seurakuntalaisia myös koti-, sairaala- yms. käynneillä sekä osallistuvat ekumeeniseen toimintaan.

Seurakunnan ainoana pyhäkkönä Vantaalla kirkolla on rikas jumalanpalveluselämä. Tikkurilan kirkolla viikonvaihteen vigilia ja liturgia sekä ja suuret juhlat; jotkut pienemmät juhlat; keskiviikkoiltaisina ehtoopalvelus tai ennenpyhitettyjen lahjain liturgia; yleinen sairaanvoitelu (2); ym. Myyrmäessä järjestetään liturgia kerran kuukaudessa syyskuun ja toukokuun välisenä aikana.

Kuoro on harjoitellut kerran viikossa kanttorin johdolla. Kuoro piti syksyllä laululeirin Valamossa ja lauloi silloin sekä Valamon että Lintulan palveluksissa.

Kirkolla järjestetään aikuiskasvatusta ortodoksikerhon muodossa (yhteistyössä Tikkurilan kirkon tiistaiseuran kanssa). Seurakunnan ikonikerho kokoontuu kirkolla. Kirkolla kokoontui oma miesten piiri, Vantaan kirkon diakonin johdolla (vapaaehtoistyönä).

Vantaalle on osoitettu oma diakoniatyöntekijä. Kahdesti järjestettiin ns. vanhusten kirkkopyhä (yhdessä Tikkurilan tiistaiseuran kanssa), kahdesti diakonian askartelu- ja yhdessäolotapahtumaa.

Kerran kuukaudessa liturgia toimittiin suomeksi ja slaaviksi. Syksystä alkaen kerran viikossa kokoontui venäjänkielinen äiti-lapsi-kerho kanttorin johdolla. Neljä kertaa vuodessa järjestettiin venäjäksi kielen ortodoksiakerho. Etiopialainen seurakunta lainaa tilat n. kaksi kertaa kuukaudessa.

Tikkurilan kirkolla toimii seurakunnan perustyötä tukeva Tikkurilan tiistaiseura.

Itä- ja Keski-Uusimaa

(Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää, Kerava, Pornainen, Sipoo, Porvoo, Askola)

Järvenpää

Perustehtävänä on jumalanpalvelusten, sakramenttien ja muiden kirkollisten toimitusten toimittaminen sekä muu kirkollinen palvelutyö etupäässä Järvenpään, Keravan, Tuusulan, Pornaisten ja Pukkilan alueen ortodoksien palvelemiseksi.

Järvenpään kirkko sisäpuolelta kuvattuna.

Järvenpäässä on toimitettu säännöllisesti viikoittain liturgia (vuorotellen lauantai / sunnuntai), kahdesti kuukaudessa lauantaisin vigilia, suuriin juhliin liittyviä palveluksia jouluna, teofaniana, suuressa paastossa, pääsiäisenä ja helluntaina. Temppeleillä on kaksi praasniekkaa 8.7. ja 22.10. Lisäksi lähes viikoittain on toimitettu ehtoopalveluksia sekä akatistos- ja Jeesuksen rukous –palveluksia (viime mainitut maallikkovoimin).

Pappi pitää opetuspiiriä, ja toimii Järvenpään Ystäväpiirin koulutusvastaavana. Kanttori ohjaa kuoroharjoituksia viikoittain ja osallistuu perhe-, lapsi- ja nuorisotyöhön. Kesällä kanttori johti nuorille tarkoitetun kajakkivaelluksen lähiseudulla.

Porvoo

Perustehtävänä on jumalanpalvelusten, sakramenttien ja muiden kirkollisten toimitusten toimittaminen sekä muu kirkollinen palvelutyö etupäässä Porvoon, Sipoon ja Askolan alueen ortodoksien palvelemiseksi.

Porvoossa on toimitettu vigilia ja liturgia kahdesti kuukaudessa, joitakin keskisuuria juhlia sekä joulun, teofanian, suuren viikon ja pääsiäisen, helatorstain sekä helluntain juhlien palvelukset. Pyhäkön praasniekka on 6.8. Joka toinen viikko toimitetaan akatistos. Toimessa oleva pappi käy myös pitämässä aikuisopetusta sekä hoitaa muut toimitukset alueella.

Klaukkala

Perustehtävänä on jumalanpalvelusten, sakramenttien ja muiden kirkollisten toimitusten toimittaminen sekä muu kirkollinen toiminta etupäässä Nurmijärven alueen ortodoksien palvelemiseksi.

Klaukkalassa on toimitettu sunnuntailiturgia kahdesti kuukaudessa (syyskuu-toukokuu), praasniekka 9.11., joulun, teofania, suuressa paastossa joitakin palveluksia, pääsiäinen ja helluntai.

Seurakunnan perustyötä tukevat yhdistykset Järvenpään ystäväpiiri, Porvoon tiistaiseura, Klaukkalan Nektarioksen kirkon ystävät ry.

2.3 Läntinen toiminta-alue

Seurakunnan läntisen toiminta-alueen muodostavat Espoon ja Länsi-Uudenmaan toimintakeskukset. Espoon alue kattaa Espoon lisäksi Kauniaisen. Länsi-Uudenmaan alue on maantieteellisesti seurakunnan suurin ja ulottuu Hangosta aina Vihtiin saakka. Toimintakeskukset tekevät yhteistyötä seurakunnan kasvatus- ja diakoniatointien kanssa. Läntisen alueen toimintaa koordinoitiin alueen työntekijöiden yhteisissä tiimipalaverissa.

Espoo ja Kauniainen

Perustehtävään sisältyy alueella toimitettavien kirkkovuoden jumalanpalvelusjärjestyksen mukaisten säännöllisten sekä suurten juhlien ja temppeleijuhlien jumalanpalvelusten toteuttaminen. Tämän lisäksi papisto huolehtii seurakuntalaisten sielunhoidollisista tarpeista ja pastoraalisesta työstä pitäen sisällään sakramenttien toimittamisen ja sielunhoidolliset keskustelut.

Kanttorit huolehtivat kirkkomusiikin toteuttamisesta jumalanpalveluksissa sekä kuorojen harjoittamisesta ja osallistuvat papiston rinnalla sakramenttien toimittamiseen.

Alueelle on nimetty oma diakoniatyöntekijä sekä nuorisotyöntekijä.

Toimitettiin säännölliset jumalanpalvelukset sekä suurten juhlien ja temppelijuhlan palvelukset. Sakramentteja toimitettiin niitä pyydettyäessä. Kasteiden määrä laski edellisvuodesta. Tämä lienee yleinen trendi valtakunnallisella tasolla. Kuoro lauloi jumalanpalveluksissa ja harjoitteli kanttorin johdolla kirkolla tiistaisin. Tämän lisäksi toimi lapsi- ja nuorisokuoro. Kirkolla järjestettiin teemapäiviä. Kerhotoimintaa järjestettiin sekä lapsille ja nuorille että aikuisille mm. ortodoksiakerho, ikonimaalauskerhoja sekä nuorille että aikuisille, miestenpiiri, nuortenpiiri, nuorten kokkikerho, muskari, perhekerho, ponomarikerho, kirkkokerho ja venäjänkielinen kerho.

Kirkon 20-vutisjuhlaa vietettiin praasniekan yhteydessä 8.-9.8.2018

Ekumeniaa toteutettiin säännöllisesti yhteisten rukoustilaisuuksien ja kirkkovaellusten muodossa. Osallistuttiin säännöllisesti Espoon ekumeenisen toimikunnan tilaisuuksiin. Kirkolla vieraili myös paljon luterilaisen uskonnonopetuksen ryhmiä lähikouluista. Kirkolla pidettiin diakoniaruokailut kerran kuussa. Nimeksi vaihdettiin Ystävyysateriat. Lähikauppojen kanssa tehtiin yhteistyötä, niin että ateriat saatiin valmistettua kauppojen lahjoittamasta ylijäämäruoasta.

Maahanmuuttajat pyrittiin ottamaan mukaan yhteisön jumalanpalveluselämään ja toimintaan. Eri kieliryhmät huomioitiin sunnuntaisin kaksikielisillä palveluksilla. Käytettiin Suomen ohella Venäjää, Romaniaa, Kreikkaa, Ruotsia ja Englantia.

Tapiolan praasniekassa palkittiin ansiomerkein seurakunta-aktiivi Marketta Piironen (vas.) ja ikonimaalari Ulla Vaajakallio.

Länsi-Uusimaa

Perustehtävänä on julistaa Länsi-Uudenmaan alueella pelastusta Kristuksessa.

Tehtävää varten järjestetään jumalanpalveluksia ja sielunhoitoa sekä erilaista Kirkon elämään ja opetukseen liittyvää toimintaa.

Alue käsittää kuntaliitosten jälkeen kahdeksan kuntaa; Hanko, Inkoo, Karkkila, Kirkkonummi, Lohja, Raasepori, Siuntio ja Vihti.

Länsi-Uudenmaan alueella sijaitsevat Lohjan ja Hangon kirkot sekä Lohjan Metsolan hautausmaan tsasouna. Lisäksi seurakunta tukee Vihdin-Nummelan Ortodoksit ry:n omistaman rukoushuoneen toimintaa. Kirkkonummella on käytetty Pokrovan veljesyhteisön kirkkoa. Karjalohjalla sijaitsevissa yksityisissä Ap. ja Evankelista Markuksen kappelissa ja p. Johannes Edelläkäviäjän kappelissa on pidetty praasniekkoja.

Lisäksi on toimittu evl. kirkon tiloissa, pääosin Raaseporin alueella (Tammisaari, Karjaa, Lohja).

Jumalanpalveluselämä ja säännöllinen kerhotoiminta on toteutunut pääasiassa toimenhaltijoiden voimin. Kuoroharjoitukset on pidetty keskiviikkoiltoina Lohjalla ja sunnuntai-iltapäivällä Hangossa.

Aikuisten srk-kerhoja on ollut Lohjan Seniorikerho joka toinen torstai, Kirkkonummen srk-ilta ja Hangon Torstaikerho joka kolmas torstai, Nummelan Perjantaipiiri päiväkerhona joka toinen perjantai sekä Karkkilan Srk-ilta joka kolmas perjantai.

Nuorten kerho Nummelassa toimi aktiivisesti kerran kuussa maanantai-iltana.

Diakoniatyöntekijä kävi alkuvuonna pitämässä aikuisten kerhoja varsinkin Nummelan Pe-piirissä mutta myös Lohjalla.

Lohjan kirkko vietti 50-vuotisjuhlaansa 28.10. - 3.11.18

Alueelle on nimetty oma diakoniatyöntekijä sekä nuorisotyöntekijä. Kasvatus- ja diakoniatyötä on toteutettu yhteistyössä seurakunnan kasvatustoimen ja diakoniatyön työntekijöiden kanssa.

3. Monikulttuurinen seurakuntatyö

Helsingin ortodoksinen seurakunta on monikulttuurinen ja monikielinen. Seurakunnan jäsenistä 16 % puhuu äidinkielenään venäjää ja kaikkiaan seurakunnassa puhutaan 46 eri kieltä. Kolmanneksi suurin kieliryhmä ovat ruotsinkieliset, joita on kolme prosenttia seura-kunnan jäsenistä. Seuraavaksi suurimmat kieliryhmät ovat romanian- ja kreikankieliset.

Seurakunnan monikulttuurista työtä tehtiin kaikilla toiminta-alueilla ja tehtävänä oli erikielisten toimintojen – jumalanpalvelusten ja valistustyön – ylläpito ja tukeminen seurakunnan alueella.

Säännöllisesti seurakunnan alueella toimitetaan palveluksia kirkkoslaavin, ruotsin, englannin, kreikan ja romanian kielillä. Lisäksi satunnaisesti toimitetaan palvelukset kolttasamen ja viron kielillä.

Kotikirkko, muu kuin venäjänkielinen seurakuntatyö

Kotikirkko on Helsingin kaupungin suomenkielisen seurakuntatyön toimintaympäristönä maanantaista torstaihin. Arkipäivien ehtoopalvelukset aloittavat kaikki seurakuntien kerhot ja muu toiminnot. Keskiviikkoaamujen liturgia kokoaa usein ison joukon seurakuntalaisia Herran pyhälle ehtoolliselle. Viikonloput kirkko toimii seurakunnan monikulttuurisen työn keskuksena.

Itse kirkon lisäksi seurakunnallista toimintaa järjestetään lähes päivittäin kirkon vieressä sijaitsevassa Mirolybov-salissa. Siellä järjestetään kirkkokahveja, kastejuhlia, kokouksia ja tila toimii myös seurakunnan musiikkikoulutuksen lauluopintojen toteuttamispaikkana.

Kotikirkossa toimitettavien eri kielisten jumalanpalvelusten ympärille on kehittymässä yhteisö, jonka jäsenet osallistuvat palveluksiin joka kerta, kun niitä on, kielestä riippumatta. Toki suurin osa kirkkokansasta niin kreikan-, romanian- kuin ruotsinkielisissäkin palveluksissa on ko. kieltä varten kirkkoon saapuneita, jotka muina pyhinä osallistuvat jumalanpalveluselämään omissa paikallisyhteisöissään. Englanninkieliset palvelukset ovat poikkeus siinä mielessä, että äidinkielenään englantia puhuvia paikalla on yhdestä kahteen.

Vuoden 2018 aikana aloitettiin säännöllisten arabiankielisten palvelusten toimittaminen n. neljä kertaa vuodessa.

Orientaliortodoksien seurakunnat ovat vakiinnuttaneet toimintaansa, mikä samalla tarkoittaa jonkinasteista etäännyttämistä. Yhteyttä on kuitenkin pidetty puolin ja toisin sopivien tilanteiden puitteissa ja erikseen järjestetyissä tapaamisissa.

Pyhän Kolminaisuuden kirkko, venäjänkielinen seurakuntatyö

Venäjänkielisen seurakuntatyön toiminta-ajatus on venäjänkielisten ortodoksien tavoittaminen ja kotouttaminen Helsingin ortodoksiseen seurakuntaan ja Suomen ortodoksiseen kirkkoon. Pyhän Kolminaisuuden kirkko ja sen yhteydessä oleva seurakuntasali ovat seurakunnan venäjänkielisen työn keskus.

Vuonna 2018 venäjänkielinen pappi pyrki tavoittamaan venäjänkielisiä ortodokseja seurakunnan jumalanpalveluksien, tapahtumien, kodinpyhityksien sekä päivystyksien avulla. Venäjänkielisen työn pappi rohkaisi ihmisiä aktiivisuuteen jumalanpalvelusyhteisöissä ja muun toiminnan piirissä sekä ohjasi seurakunnan jäsenyyteen. Vuonna 2018 toiminnan keskiössä oli erityisesti venäjänkielisen pastoraalisen ja opetustyön kehittäminen koko seurakunnan alueella katekeettisten iltojen myötä, joita järjestettiin vapaaehtoistyönä. Myös seurakunnan venäjänkielistä viestintää hoidettiin vapaaehtoisvoimin seurakunnan antaman resurssin lisäksi. Kirkossa toimitettiin säännöllisesti kirkkovuoden jumalanpalveluksia, vietettiin kirkollisia juhlia, kastettiin uusia jäseniä seurakuntaan ja toimitettiin avioliittoon vihkimisiä kirkkoslaavin, venäjän, suomen ja muilla kielillä.

Pyhän Kolminaisuuden kirkossa kuorotoiminnalla on pitkä perinne. Kuoro osallistuu aktiivisesti jumalanpalveluksiin sekä muihin tapahtumiin. Vuosittain suurin tapahtuma praasniekan lisäksi on valtavasti ihmisiä kirkkoon ja sen ympäristöön keräävä Taiteiden Yö-tapahtuma. Kolminaisuuden kirkon osalta järjestelyihin on kuoron lisäksi osallistunut Kolminaisuuden kirkon ystävät ry.

Pyhän Kolminaisuuden kirkon pihalla järjestettiin tunnelmallinen ortodoksinen Taiteiden yö.

4. Diakoniatyö

Diakoniatyön tarkoituksena on aineellisen ja hengellisen avun antaminen erityisesti eniten tarvitseville ja niille, jotka ovat jääneet yhteiskunnan muiden avustusjärjestelmien ulkopuolelle. Diakoniatyö on käytännön työtä vanhusten, sairaiden, syrjäytyneiden ja muilla tavoin avun tarpeessa olevien ihmisten parissa. Kirkon diakoniatyön kohteena ovat kaikki apua tarvitsevat, myös muut kuin kirkon jäsenet.

Lähimmäispalvelun vastuutehtävä mukaan lukien käytännön ohjaus säilyi diakoniatoinen alaisuudessa. Toimintaan tarvittavat resurssit sovittiin yhteistyössä vapaaehtoistoiminnan koordinaattorin kanssa, joka vastaa seurakunnan vapaaehtoistoiminnasta kokonaisuudessaan mukaan luettuna Auttavan puhelimen toiminta.

Merkkipäiväjuhlia järjestettiin seurakuntasalilla, Lohjalla ja Nummelassa. Lisäksi veteraanit ja lotat kutsuttiin perinteiseen juhlaan Veteraanipäivän lähestyessä.

Sofia-kerho täytti 20 vuotta vuonna 2018.

5. Kasvatustyö

Seurakunnan kasvatustoimi toteuttaa kirkon tärkeää perustehtävää antamalla jäsenilleen ja kirkkoon liittyville ortodoksista kasvatusta ja opetusta, tukee koulun uskonnonopetusta sekä perheiden kristillistä kasvatustyötä koko seurakunnan alueella. Tärkeimpiä toiminta- muotoja ovat kerhot, leirit ja tapahtumat. Kasvatustoimen mahdollistamia, organisoimia tai koordinoimia kerhoja, koulutusta sekä muita tapahtumia järjestettiin seurakunnan kaikilla toiminta-alueilla.

Kasvatus järjesti toimintavuonna seurakunnan omaa esiopetustoimintaa päiväleireinä kahtena lauantaina kaikilla seurakunnan toiminta-alueella. Alueiden papisto ja kanttorit olivat mukana toteutuksessa.

Perhekerhot Kruununhaassa ja Tapiolassa sekä Kaunisniemen leirikeskuksesta järjestetyt perheleirit olivat erittäin suosittuja. Syksyllä 2018 alkoi Tikkurilan kirkolla venäjänkielinen perhekerho, jonka toiminnasta vastasi alueen kanttori.

Lastenkerhoja järjestettiin kaikilla seurakunnan toiminta-alueilla. Vuonna 2018 järjestettiin neljä lastenleiriä: yksi hiihtolomaviikolla ja kolme kesäloman aikana.

Nuorten alueellisia kerhoja kokoontui Helsingissä Uspenskin katedraalin yhteydessä, Nummelassa, Lohjalla, Järvenpäässä ja Tikkurilassa. Alueelliset kerhot toimivat keskimäärin noin kerran kuussa ja nuoret osallistuvat ryhmäkertojen suunnitteluun sekä toteutukseen. Kristinoppileirejä järjestettiin viisi seurakunnan Kaunisniemen leirikeskuksesta.

Kasvatus järjesti aikuisille kerhotoimintaa Helsingin keskustan alueella sekä koordinoi seurakunnan alueen ikonimaalauskerhoja.

6. Tukitoiminnot

Hallinto

Seurakunnan hallinnon perustehtävänä on taloushallinnon, henkilöstöhallinnon, sisäisen ja ulkoisen asiakaspalvelun sekä tietohallinnon hoitaminen ja kehittäminen, yhteydenpito eri yhteiskunnallisiin tahoihin ja ortodoksisen kirkon toimijoihin sekä toimintojen kehittäminen ja niiden laillisuudesta huolehtiminen. Hallinnon toiminta-ajatus on turvata seurakunnan perustehtävä tarjoamalla oikea-aikaisia ja luotettavia hallinnollisia palveluja.

Taloushallinto on hoidettu ulkoisena palveluna 1.1.2016 alkaen. Vuonna 2018 kirkollishallitus teki päätöksen seurakuntien taloushallinnon keskittämisestä palvelukeskukseen. Helsingin seurakunta valmistautui syksyllä tämän päätöksen myötä taloushallinnon siirtymiseen Kuopion palvelukeskukseen vuoden 2019 alusta.

Kiinteistötoimi

Kiinteistötoimen tehtävänä on hoitaa tehokkaasti seurakunnan kiinteistöhallintoa ja huolehtia kirkkiinteistöistä, toimintakeskuksista ja muista kiinteistöistä. Kiinteistötoimeen liittyvät kulut ja tulot ovat keskeisessä osassa toiminta- ja tavoitesuunnitelmassa. Osana kiinteistötoimea on Unioninkadun seurakuntasali sekä Kaunisniemen leirikeskus.

Vuonna 2018 kiinteistöjen pitkän tähtäimen suunnitelmat (PTS) valmistuivat, joiden pohjalta on tehty kymmenen vuoden rullaava budjetti.

Kertomusvuonna toiminnan painopisteitä olivat Uspenskin kirkon ikonostaasin kunnostustyöt sekä kryptan keittiöremontti, Porvoon kirkon katon ja julkisivun korjaukset, Pyhän Kolminaisuuden kirkon piharakennuksen ikkunat ja ovet kunnostettiin, ja suunnitelmat katon ja julkisivukorjauksiin tehtiin.

Muutamia budjetissa hyväksytyjä korjaustöitä jouduttiin siirtämään kustannustason nousun takia vuodelle 2019. Näitä olivat Tapiolan kirkon katon ja julkisivun korjaukset sekä Pyhän Kolminaisuuden kirkon piharakennusten katto ja julkisivukorjaukset.

Esteettömyyden parantamiseksi Uspenskin kirkon kryptaan ja hautausmaan Pyhän Elian kirkon sisäänkäyntiin asennettiin porrashissit.

Kiinteistötoimessa toteutettiin vuoden 2018 aikana vapautuneen asunnon osakkeiden myynti. Vuoden 2018 lopussa seurakunnan omistuksessa ei enää ollut asunto-osakehuoneistoja.

Kaunisniemessä sijainnut Johanneksenranta kiinteistö oli huonossa kunnossa ja olisi vaatinut kattavan peruskorjauksen. Korjaukseen ei ollut taloudellisia mahdollisuuksia ja kiinteistön käyttö ei enää ollut tarpeellinen leirikeskukseen valmistuneen uudisrakennuksen myötä. Kiinteistö myytiin valtuuston päätöksellä, jonka kirkollishallitus vahvisti.

Hautustoimi

Helsingin Ortodoksinen hautausmaa toimii pääasiassa Uudenmaan alueen ortodoksien viimeisenä lepopaikkana. Hautausmaan alueeseen kuuluu myös profeetta Elialle pyhitetty kirkko sekä kappeli. Vuonna 2018 hautauksia/uurnan laskuja oli hautausmaalla n.178 kpl sekä kesähoitoja 850 kpl.

Seurakunta teki sopimuksen keväällä 2018 Helsingin kaupungin ja HSY Helsingin seudun ympäristöpalvelut –kuntayhtymän kanssa muurin toteuttamisesta hautausmaan Porkkalankadun varrelle. Suunnitelmien mukaan muuri valmistuu heinäkuun loppuun mennessä vuonna 2019. Hautausmaan hautaukset voidaan tämän jälkeen toimittaa liikenteen melulta rauhassa.

Kirjasto ja arkisto

Seurakunnan kirjaston toiminta on osa ortodoksisen kirkon sivistävää ja sielunhoidollista työtä, jonka tarkoitus on vaalia ortodoksista kulttuuriperintöä, edistää ortodoksisen kirjallisuuden lukuharrastusta ja tukea seurakunnan koulutus- ja kasvatustyötä.

Arkisto palvelee seurakunnan asiakirjahallintaa ja ortodoksista tutkimusta lain edellyttämällä tavalla.

Vuonna 2018 kirjasto ja arkisto ovat tarjonneet asiakkaille informaatiopalveluita entiseen tapaan asiantuntevasti ja joustavasti, tarvittaessa aukioloaikojen ulkopuolellakin.

Vakiintuneena, vapaaehtoisvoimin toteuttavana oheistoimintana kirjallisuuspiiri on kokoontunut säännöllisesti. Kirjastossa on järjestetty myös ikoninäyttelyitä, avoimia ovia, poistokirjojen myyntiä ja kirjastoesittelyjä.

AMS:a on jatkuvasti päivitetty tukemaan myös EU:n tietosuojan-asetuksen asettamia vaatimuksia.

Vapaaehtoistoiminta

Vapaaehtoistoiminnan koordinoiminen tavoitteena on tukea ja ohjata seurakunnan vapaaehtoistoimintaa ja seurakunnassa toimivia vapaaehtoisia sekä kehittää yleisellä tasolla seurakunnan vapaaehtoistoimintaa. Toimintaa koordinoi ja ohjaa seurakunnassa vapaaehtoistoiminnan koordinaattori.

Vapaaehtoistoimintaa toteutettiin vapaaehtoistoiminnan ohjausmallin mukaisesti. Alueellisen vapaaehtoistoiminnan tukena toimi 13 jäseninen vastuuvapaaehtoisverkosto, joka kokoontui vuoden aikana neljä kertaa.

Vapaaehtoistoiminnan koordinaattori ja Auttavan puhelimen vastuuvapaaehtoinen osallistui Suomen Mielenveysseuran järjestämään Mielenveyden ensiapu 1-ohjaajakoulutukseen ja saivat valtuutuksen toimia lisensoituina Suomen Mielenveysseuran MTEA 1-kurssin ohjaajina. He tulevat jatkossa vetämään seurakunnassa toteutettavia MTEA 1- kursseja.

Auttava puhelin vietti keväällä 25-vuotisjuhliansa, joita vietettiin kulttuurikeskus Sofiassa juhlaseminaarin merkeissä. Puhelinpalvelu siirtyi keväällä Katrina Papu-sähköiseen puhelujen raportointijärjestelmään, johon kirjataan kaikki tulleet puhelut ja niiden olennaisimmat tiedot.

Suurin yksittäinen vapaaehtoisia työllistävä tapahtuma oli Uspenskin katedraalin 150-vuotisjuhla, jonka valmisteluihin ja toteutukseen elokuussa osallistui suuri määrä vapaaehtoisia.

Marraskuussa pidettiin kaikille seurakunnan vapaaehtoisille, henkilöstölle ja verkoston jäsenille suunnattu vapaaehtoisverkostopäivä, joka keräsi seurakuntasalille liki kuusikymmentä vapaaehtoisuudesta kiinnostunutta.

Keväällä aloitettiin Suomen ortodoksisen kirkon myöntämän kehittämishankerahoituksen turvin Vapaaehtoistoimintaa tukevien verkkokoulutusten ja -palveluiden kehittäminen digitaalisten sovellusten kautta – hanke. Hanke hyödyntää seurakuntien sisällä olevaa osaamista ja luo edellytyksiä laajemmille yhteistyömuodoille kirkon sisällä. Pilottialueena on Helsingin hiippakunta ja sen sisällä kolme pilottiseurakuntaa: Turku, Lahti ja Lappeenranta. Hankkeen kesto on yksi kalenterivuosi hankkeen aloittamisesta (2018–2019).

Tiedotus

Seurakunnan tiedottaja vastaa seurakunnan ulkoisen ja sisäisen tiedotuksen kokonaisuudesta.

Toimintavuoden keskeisiä kehityshankkeita ovat olleet sisältöstrategian ja kriisiviestintäsuunnitelman dokumentointi sekä uudistetun hos.fi-sivuston jatkokehitys.

Kehityshankkeiden ohella toteutettiin viestintäsuunnitelman mukaisesti kirkkovuoden ja merkittävien yksittäisten tapahtumien viestintää, tiedotettiin seurakunnan luottamuselinten merkittävistä päätöksistä sekä seurattiin kirkon hallinnonuudistusta.

Kertomusvuonna toteutettiin kirkon ja seurakunnan pääkirkon Uspenskin katedraalin 150-vuotisjuhlavuoden viestintää. Juhlavuoden huipennus sai poikkeuksellisen paljon myönteistä mediahuomiota ja katedraali sekä seurakunta olivat esillä laajasti eri tiedotusvälineissä.

Ortodoksiviesti

Yhteistoimintaseurakuntien toiminnasta tiedottaminen ja ortodoksisesta elämästä uutisointi lehden strategian mukaisesti.

Vuonna 2018 Ortodoksiviesti ilmestyi 8 kertaa 56-sivuisena numerona viime vuosien tapaan. Lisäksi lehden juttuja julkaistiin ortodoksiviesti.fi-verkkosivuilla ja jaettiin sosiaalisessa mediassa. Lehden historian ensimmäinen lukijatutkimus toteutettiin Aikakausmedian kautta hankitulla valmiilla konseptilla toukokuussa 2018. Kyselyyn vastasi 190 henkeä ja tutkimuksesta saatiin paljon arvokasta tietoa lehden kehittämistä varten.

7. Henkilöstö

Seurakunnassa työskenteli toimintavuonna päätoimisesti 77 työntekijää. Luku sisältää myös opinto-, vuorottelu- ja vanhempainvapaalla olevat työntekijät sekä heidän sijaisensa. Vakituisen henkilöstön määrä on pysynyt melko tasaisena verrattuna aiempiin vuosiin, mutta määräaikaisen henkilöstön määrä on huomattavasti vähentynyt. Seurakunnan vakituisen, päätoimisen henkilöstön keski-ikä on 48 vuotta ja määräaikaisen, päätoimisen henkilöstön n. 32 vuotta.

Toiminta seurakunnan laajalla alueella edellyttää vakituisen henkilöstön lisäksi suurta määräaikaisten, vapaaehtoisten ja tuntityöläisten joukkoa. Päätoimisen henkilöstön lisäksi seurakunnassa työskenteli sivutoimisia pappeja, kanttoreita, uskonnonopettajia sekä leiri- ja kerho-ohjaajia. Vapaaehtoistoiminnan merkitys oli myös kertomusvuonna suuri.

Seurakunnassa toimi työympäristötoimikunta, jonka tehtäviin kuuluivat henkilökunnan työhyvinvointiin ja työsuojeluun liittyvät tehtävät.

8. Luottamuselimet

Seurakunnassa ylintä päätäntävaltaa käyttää seurakunnanvaltuusto, joka valitsee toimeenpanovallan käyttäjäksi seurakunnanneuvoston. Valtuusto valitsee avukseen lakisääteiset lautakunnat ja seurakunnanneuvosto valitsee toimikunnat. Seurakunnanvaltuusto kokouksi vuonna 2018 kolme kertaa ja seurakunnanneuvosto 13 kertaa.

Seurakunnan lakisääteisiä lautakuntia ovat kiinteistölautakunta ja vaalilautakunta. Seurakunnanneuvoston nimeämiä toimikuntia ovat diakoniatoimikunta, kasvatustoimikunta, kirjastotoimikunta, TTS-toimikunta ja viestintätoimikunta.

9. Taloudellinen kehitys

Seurakunnan vuoden 2018 tulokseen vaikuttivat mm. seuraavat tekijät. Satunnaiset tulot ovat huomattavat, ne sisältävät seurakunnan leirialueen Kaunisniemen viereiseltä tontilta myydyn Johanneksenranta nimisen tilan tulot sekä kiinteistöstrategian mukaisesti myydyn seurakunnan viimeisen osakehuoneiston tulot. Lisäksi vuonna 2017 tapahtuneista vesivahingoista saatiin vakuutusyhtiöltä vahingonkorvausta sekä vuonna 2018 käytettyihin asianajokuluihin saatiin vakuutusyhtiöltä oikeusturvakorvausta. Lisäksi seurakunta sai vuoden 2018 loppuvuodesta testamenttilahjoituksen.

Seurakunnan verotuloja sisältämättömät toimintatuotot vuonna 2018 kasvoivat lähes 3,6 M€:n tasolle. Tästä on huomioitava, että yli 60 t€ oli testamenttilahjoitus sekä taseesta käytettyä lahjoitusvaroja. Toimintatuotoista suurimman osan muodostivat vuokratuotot, jotka olivat lähes 2,8 M€. Vuokratuotot nousivat edellisestä vuodesta. Seurakuntatyön ja hautaus-toimen maksut sekä muut maksut ja korvaukset olivat noin 648 t€, joten niissä oli nousua 30 t€ edellisvuoteen verraten.

Toimintakulut vuonna 2018 olivat noin 6,95 M€, eli noin 100t€ matalammat edellisvuoteen verrattuna. Nousua vuodesta 2014 on yli 160 t€. Seurakuntakokonaisuuden toimintakate (toimintatuotot vähennettyinä toimintakuluilla) oli 3,38 M€ tappiollinen, mikä on lähes 300 t€ vähemmän kuin edellisvuonna. Toimintatuotoilla katettiin noin 52 % toimintakuluista.

Verotulot olivat noin 5,8 M€, mikä oli noin 1% matalampi edellisvuoteen verrattuna, mutta yli 140 t€ budjetoitua suuremmat. Keskusrahastomaksut olivat edellisvuoden tasolla noin 1,4 M€.

Vuosikate kertoo tulojen ja menojen suhteen ennen kirjanpidollisia poistoja, arvonalennuksia ja satunnaisia tuloja ja kustannuksia. Vuosikatteeksi muodostui n. 1 M€, mikä on noin 222 t€ suurempi kuin vuonna 2017. Tilikauden 2018 suunnitelman mukaiset poistot olivat noin 299 t€.

Tilikauden 2018 tulos oli 1,28 M€ ylijäämäinen. Tilikauden 1,28 M€ ylijäämään on syynä muun muassa Johanneksenrannan ja yhden osakehuoneiston myynti sekä talousarviota suuremmat verotulot ja pienemmät keskusrahastomaksut. Lisäksi seurakunta sai tilivuonna testamenttilahjoituksen sekä vakuutusyhtiöltä vahingonkorvaus- ja oikeusturvamaksuja. Ilman satunnaisia tuloja olisi tulos ollut noin 705 t€ ylijäämäinen, mikä johtui lähinnä budjetoitua paremmista toimintatuloista, pienemmistä toimintamenoista sekä paremmista verotuloista.

Seurakunnan käyttötulot olivat yhteensä noin 9,4 M€. Käyttötulot koostuvat toimintatuotoista ja verotulosta. Kiinteistöjen vuokratuotot muodostivat käyttötuloista 29,4 %, verotulot 61,3 % ja maksutuotot muodostuvat käyttötuloista 6,8 % ja muut tulot 1,5 %, yhteensä 8,3 %. Kirkollisveroprosentti on ollut 1,8 % vuodesta 2016 lähtien.